

Hoofdstuk 3. Interne Beroering

1. Sociale Vergelijking, Vaardigheden, Opinions en Emoties

Festinger: De wereld vergaat

Infiltreerde in een sekte die geloofde dat een zondvloed de wereld zou verzwellen maar zij gered zouden worden door een ufo vloot. Wanneer op de verwachte dag dit niet gebeurde (en je zou denken dat mensen niet meer zouden geloven) begonnen ze echter ijverig te proberen mensen te bekeren, om zo een nieuwe sociale realiteit te scheppen, die sociale vergelijking mogelijk maakte om zo hun opvattingen als juist te laten lijken. (Er moesten dus meer mensen hetzelfde geloven zodat ze konden zelf blijven geloven)

Theorie van sociale vergelijking (Festinger)

Mensen hebben nood om hun meningen en vaardigheden te evalueren om zo straffen te vermijden en versterkingen te krijgen.

1^e mogelijkheid: dmv objectieve standaard (maar is vaak niet mogelijk)

2^e mogelijkheid: vergelijken met de meningen en vaardigheden van vergelijkbare anderen.

Goede mening=mening die met velen gedeeld wordt

Goede vaardigheid=beter dan de meeste mensen

Eerst: categoriseren van mensen in termen van vergelijkbaar of niet (dus niet vergelijken met iedereen).

Als mening/vaardigheid erg verschilt met anderen activeert dit de tendens om dat verschil te verminderen.

- eigen meningen en vaardigheden veranderen
 - meningen en vaardigheden van anderen veranderen
 - alleen nog met een subgroep van de oorspronkelijke vergelijken
- ➔ vaak afkering tov diegenen waarmee niet meer vgl

Hangt af van: eigen positie (als zelf extreem, zelf veranderen, als modaal, anderen veranderen)
waargenomen homogeniteit van de groep (hoe heterogener, hoe meer hen veranderen)

➔ leidt tot streven naar uniformiteit

Maar bij vaardigheden wil naar gelijkheid en ook om het net iets beter te doen dan anderen.

Ook mogelijkheid tot zoeken van een nieuwe groep, maar gebeurt niet vaak door gehechtheid aan eigengroep en omdat er niet altijd andere groepen voorhanden zijn.

Sociale vergelijking ivm emoties (Schachter)

Als we fysiologische opwindning ervaren, zullen we deze proberen te verklaren adhv sociale vergelijking (vooral in ambigue situaties en als er geen objectieve verklaring voorhanden is.) Afhankelijk van die verklaring volgt dan de wel of niet subjectieve ervaring van een emotie. Dus we evalueren niet enkel meningen en vaardigheden maar ook fysiologische toestanden.

Schachter: bangeriken willen samen wachten

angst → ↑affiliatie

Proefopzet: deelnemers worden gebriefd over 'experiment over schokken', en dan moeten ze wachten

O.V. : Hoge angst of Lage (door vertellen dat écht pijn gaat doen) tussenppn

➔ manipulatiecheck dmv zelfbeschrijving en kans om toch niet mee te doen

A.V. : affiliatie dmv vraag of ze samen of apart willen wachten of maakt niet uit + sterkte

Result: deelnemers uit hoge angst conditie wilden duidelijk meer samen wachten (2/3 tov 1/3), ook sterkte van hun voorkeur was hoger.

➔ angst leidt inderdaad tot affiliatie (implicatie.. op eerste date-enge film!)

Alternatieve verklaringen

- A. Indirecte angstreductie (afleiden door over iets anders te praten)
- B. Ontvluchting (samen plannetje maken)

C. Cognitieve klaarheid of onzekerheidsreductie (bijkomende info krijgen)

D. Directe angstreductie (samenzijn gewoon angstreducerend.)

Schachter: met wie wachten?

affiliatie vr soc. vgl

Proefopzet: gelijkaardig aan voorgaand

O.V. : Wachten bij lotgenoten of niet-lotgenoten

tussenppn

A.V. : keuze om samen te wachten

Result: In de conditie met lotgenoten koos 60% samen, bij niet-lotgenoten niemand

→ affiliatie is dus selectief, weerlegging A en D

Schachter: praten of zwijgen?

affiliatie vr soc. vgl

Proefopzet: gelijkaardig aan voorgaand

O.V. : 1. Zwijgen of enkel irrelevante communicatie tov alleen

tussenppn

2. Hoge en lage angst

A.V. : keuze van samen of alleen?

Result: Gelijkaardig aan onbeperkte communicatie proef

→ affiliatie heeft niet te maken met communicatie, weerlegging B en C

Gump en Kulik: kijken naar (niet)-lotgenoot

affiliatie vr soc. vgl

Proefopzet: gelijkaardig maar afspannen van bloedsomloop ipv schokken

O.V. : 1. hoge of lage angstconditie

tussenppn

2. wachten bij lotgenoot of niet lotgenoot (zonder met elkaar te praten)

A.V. : affiliatie dmv kijken naar andere persoon

Result: Meer gekijk bij hoge angst en lotgenoot

→ weerlegd ABCD (want geen communicatie én lotgenoot)

Wrightsmann: bang voor glucoseshot

zelfevaluatie, gn angstreductie

Proefopzet: Naar een kamer gebracht, vragenlijst invullen, luidspreker maakt bang, manipulatiecheck, wacht

O.V. : Alleen wachten (A) Samen wachten zonder te praten (SZ) of Samen wachten met praten (SS) tussenppn

A.V. : verschil in angstmeting 1 en 2 + variatiebreedte

Result: Niet zowiezo angstreductie door sociale conditie

→ weerlegging angstreductiehypothese

Result: In sociale condities deed zich een homogenisering voor (lagere homogeniseringsindex)

→ via sociale beïnvloeding inderdaad assimilatie

→ maar, regressie naar het gemiddelde? neen want niet in alleenconditie

Result: Assimilatie grootst in vergelijkbare groepen (dus niet te heterogeen) maar ook met plaats voor verandering (niet te homogeen) (dus in intermediaire groepen)

→ steun voor zelfevaluatie want in hypo, vergelijkbare anderen

→ maar, extremen minder beïnvloedbaar? neen want extremen in intermediaire veranderden heel erg sterk.

→ Samen wachten leidt dus tot grotere emotionele uniformiteit en er treedt zowel wederzijdse sociale beïnvloeding op als verwerping van de devianten.

→ Sociale reactie op angst kan gezien worden als een middel om via sociale vergelijking macht te verwerven op de emotionele zelfevaluatie van elk groepslid.

Schachter en Heinzelmann: meisjes pijn doen

geboortelang → angst

Proefopzet: schokken geven aan meisjesstudenten

O.V. : Geboortelang (Eerstgeborene EG, tov Laatstegeborende LG)

tussenppn

A.V. : wanneer stoppen ze?

Result: Veel meer LG'ers gingen tot de maximumschok

➔ EG zijn vlugger angstig

Schachter stelde ook vast dat EG die zich als angstig/zeer angstig beschreven 80% affiliatief reageerden (tov 31)
(hing niet af van gezinsgrootte)

Gelijkaardige resultaten over gevechtspiloten in Korea (angst -> moeilijke taak minder goed)

LG sterker vertegenwoordigd bij alcoholisten en EG gebruiken langer en meer psycho hulp na oorlog.

➔ duidt ook op meer affiliatief reageren van EG

Verklaring: enige en eerste kinderen zijn (tijdje) enige zorg voor ouders, vreugde is groter, vertrouwen, bezorgder (kortom vaker positief en negatief versterkt bij affilatie)

Wel oppassen bij onderzoek over Geboortelang, want andere factoren spelen een rol (wel onder controle hier)

Schachter: hongerig samenzijn

honger→↑affilatie

Proefopzet: uitnodiging van voedselgedepriiveerden, keuze maken

O.V. : Grote honger (20u) Medium Honger (6u) Kleine Honger (0u)

tussenppn

A.V. : affiliatieve keuze

Result: Grote honger kozen systematisch meer affiliatief dan Kleine en Medium

➔ wijst erop dat honger onduidelijke gewaarwordingen genereerde waar bij de andere als instrument voor zelfevaluatie gebruikt wordt.

Daarnaast controle of vaster of niet vaster (gewoonte van honger of niet) Niet vasters met grote honger, meest affiliatief.

Schachter en Singer: epispuitje→euforie/woede

sociale vgl als verklaring vr fys.

Proefopzet: deelnemers kregen een spuitje (met uitleg) en daarna wachten

O.V. : 1. epifrine spuitje of placebo (fysiologische opwinding)

tussenppn

2. geen uitleg, juiste of foute uitleg (passende uitleg voor opwinding)

3. euforische of woedende 'mededeelnemer'

A.V. : verklaring voor fys. opwinding activiteitsindex, initiatiefindex en zelfbeschrijving

Result: Redelijk onduidelijke resultaten, maar toch een beetje steun voor sociale vergelijking

Na 'manipulatie' van de resultaten (door enerzijds zij die zélf uitleg toevoegden van geenuitleg naar juiste uitleg conditie te plaatsen en door de opgewondenen (dr pols) uit placebo naar epiconditie)

➔ quasi-experimenteel proefopzet!

➔ wel steun voor de sociale vergelijkingstheorie: (dus geen of foute uitleg meer euforie)

In woedeconditie helemaal geen eenduidige misschien omdat ze wisten dat ze er nog examen bij moesten doen of door soc. onwenselijkheid van woede of dr subjectieve macht omdat pspn opstapte!

Gilbert, Giesler en Morris: schizofrenen classeren

sociale vgl=spontaan (nt bewust)

Proefopzet: bekijken van een instructievideo met niet vergelijkbare andere, daarna zelf taak doen

O.V. : 1. in video had ze ofwel bijna alles juist, of bijna alles fout

tussenppn

2. Deel van deelnemers moest tijdens taak getal van 8 cijfers onthouden (cognitieve belasting)

A.V. : zelfgerapporteerde vaardigheid van de deelnemers en gevraagde gemiddelde

Result: Als geen cijfer onthouden, idd, geen vergelijking met video, maar als wel, wel.

➔ sociale vergelijking is dus een spontaan verschijnsel en niet bewust (zoals Festinger dacht)

Gilbert, Giesler en Morris: oprechte emotie detecteren

sociale vgl=spontaan (nt bewust)

Proefopzet: andere deelnemer bekijken die niet vergelijkbare taak deed, daarna zelf

O.V. : ofwel was de taak van de pspn moeilijker of makkelijker

tussenppn

A.V. : zelfgerapporteerde vaardigheid van de deelnemers en hoe voelen ze zich (affectief)

Result: Vaardigheden hingen niet af van pspn, maar affectief wel. Als ze de moeilijkere taak hadden gezien en het dus beter hadden gedaan, voelden ze zich beter.

- ➔ Sociale vergelijking treedt dus ook op tov onvergelijkbare anderen, maar we maken deze ongedaan als we voldoende cognitieve capaciteit hebben én dan nog onvolledig

2. Primitieve Emotionele Besmetting (alternatieve verklaring??)

Theorie

We imiteren automatisch en onbewust het gedrag van anderen, inclusief hun expressieve gedrag en ons expressieve gedrag beïnvloed onze subjectieve beleving. (dus ook als cognitief belast)
(dus het gedrag beïnvloed de ervaring van emotie, en niet andersom)

Lundqvist en Dimberg: meelachen zonder het te weten

automatische nabootsing

Proefopzet: bekijken van foto's van gezichten met bepaalde uitdrukking

O.V. : Uitdrukking op het gezicht (vreugde, verrassing, woede of neutraal)

binnenppn

A.V. : activiteit van de bepaalde spieren (verschillend bij blij, verrast of boos)

Result: Meer activiteit van de spieren die een rol spelen bij de waargenomen uitdrukking.

Dimberg, Thunberg en Elmehed: subliminaal meelachen

automatische nabootsing

Proefopzet: bekijken van foto's van gezichten met bepaalde uitdrukking, maar zo kort aangeboden dat onzichtb
daarna steeds een neutraal gezicht (geluidstoon verzekerde aandacht)

O.V. : Uitdrukking op het gezicht (vreugde, verrassing, woede of neutraal)

binnenppn

A.V. : activiteit van de bepaalde spieren (verschillend bij blij, verrast of boos)

Result: Meer activiteit van de spieren die een rol spelen bij de waargenomen uitdrukking.

- ➔ Dus geen gevolg van sociale wenselijkheid om zelfde uitdrukking aan te nemen

Strack, Martin en Stepper: raar schrijven want verlamd

gedrag→subjectieve beleving v emoties

Proefopzet: schrijftaken doen op onconventionele manier, daarna cartoons beoordelen

O.V. : manier: met niet-geprefereerde hand, tussen lippen(pruil), tussen tanden(blij)

tussenppn

A.V. : subjectieve beleving van emotie dmv beoordeling van cartoon

(steunt op verschijnsel dat mensen prikkels gunstiger beoordelen als ze in een posit. stemming zijn)

Result: Cartoons werden grappiger gevonden in tandenconditie dan in handen en lippen minder dan in
handen. (Dit lag niet aan de moeilijkheid, want die was hoger in tandenconditie)

Kellerman, Lewis en Laird: verliefd worden door ogen

gedrag→subjectieve beleving v emoties

Proefopzet: per twee kijken naar elkaar, daarna beoordeling (telepathiedekmantel)

O.V. : in de ogen of naar de handen kijken

A.V. : beoordeling voor en na dmv vragenlijst over verliefdheid

Result: Na in de ogen kijken, mogen elkaar significant meer achteraf.

- ➔ Gedrag leidt dus tot emoties.

Waarom?

Zelfperceptie: we nemen waar wat we doen, dus moeten we ons wel zo voelen

Vascular Theory of Emotional Efference (Zajonc): als we blij zijn, door neus ademen, verkoeling van hersen

- ➔ positievere stemming

Zajonc: experimenten met letter u en ü, verhaal voorlezen, wordt gunstiger geëvalueerd als niet ü en kouder
voorhoofd, beluisteren had geen effect, bij u/o zelfde effect.

McIntosh: klinkers nazeggen o/i/u -> lagere beoordeling van u, en er wordt minder ingeademd (gemeten)

luisteren naar muziek dr alleen ademen dr neus/mond of gewoon, slechtere stemming als enkel door
mond, en muziek slechter

Negatieve kant (dus verhoging van temperatuur) is onderzocht, maar omgekeerd is moeilijk.. blijft twijfelen.

Neumann en Strack

emotionele besmetting=autom/onbew

Proefopzet: tekst beluisteren, daarna beoordeling van tekst en moeilijkheid

O.V. : 1. al dan niet tegelijk uitvoeren van handigheidsproef
2. op blij of droevige toon
3. foto van knappe of onknappe man
tussenppn

A.V. : stemming dmv evaluatie van tekst en zelfrapportering

Result: Blij tekstvoorlezing -> betere stemming, onafhankelijk van handigheidsproef (dus automatisch),
ontkenden verschil in stemming (onbewust), ongeacht de aantrekkelijkheid (weerlegd eventuele tegenargumenten).

3. Externe Beïnvloeding van Lichamelijke Gewaarwordingen

Theorie van de confirmatorische informatieselectie

Is het mogelijk dat de lichamelijke gewaarwordingen aanstekelijk zijn?

Lichamelijke processen = prikkels die waarneembaar maar zwak en ambigu zijn, teveel om te weten.

We verwerken deze op een confirmatorische manier, daarbij letten we dus niet (of minder) op informatie die tegen de verwachtingen ingaat.

- ➔ onze verwachtingen lijken bevestigd
- ➔ soc. prikkels beïnvloeden dus de waarneming van interne toestanden door verwachtingen.

Pennebaker en Skelton: temperatuursverandering door ultrasoon

externe sit→subjectieve ervaring

Proefopzet: 'luisteren' naar ultrasone geluiden, temperatuur veranderd?

O.V. : temperatuur kan dalen/stijgen of er is niets aangetoond
tussenppn

A.V. : objectieve en subjectieve temperatuur, hoe hard erop gelet?

Result: Subjectieve verhoging/daling naargelang conditie, objectief geen verschillen, vooral gelet op DIE signal.

Kritiek: zelfbeschrijvingen! valide meting?

- ➔ Ja, want ze wisten dat hun échte temp gemeten werd én natuurlijke schommelingen.
extremer, extremere verandering waargenomen.